

HARIDUS VAJAB TUGEVAT MAJANDUST

leadupärast algab Moskvas 20. detsembril kord juba edasi lükatud üleliiduline õpetajate kongress. Et sellest ei jääks mõru maiku, nagu arstid oma suurokkutulekult kaasa töid, on vaja kohale minna läbilöögivõimelise platvormiga. Eesti õpetajate platvorm pidigi lõplikult kujundatama 23. ja 24. novembril Tallinnas poliitharidusmajas hariduskonverentsil. Paraku jäi konverentsist pidetu ja väsinud mulje. Platvormi projekt oli küll koostatud ning venekeelse variandi tõlkevõlgasusest ja hilineimisest (taast!) hoolimata ka igal haridustöötajate esindajal ees, ometi ei tulnud arutamise suurt midagi välja. Hariduskomitee esimees Väinu Rajangu nentis lõpetussõnavõttus, et kõik kipuvad esinema

vaid enda nimel, puudu jääb ühistundest.

Tõepoolest, vahepeal virgunud õpetaja on hariduselu väljapääsmatuna näivast majanduslikust surulisest taas väsinud. Seetõttu tallasid ka paljud sõnavõttude vesikihärjana sissetallatud rada, ühelt meie arengumaaomaselt igapäevanõmeduselt teisele. Sõnasoo-vijaid oli palju. Verinoorel demokraatial puudus mehhanism, mille abil sõnavõtte järjestada, veel enam — teema asjakohasuse põhjal valida. Seetõttu antiigi platvormi lõpuks kitsama ringi siluda, paljudel jäi aga oma juft rääkimata.

Täna anname Tartu 7. Keskkooli direktorile Undel Kokale võimaluse oma tekst siiski ette kanda.

Tartu koolides arutati hariduselu praegust olukorda agaralt ja tehti hulgaliselt ettepanekuid. Need avaldati 13. novembri «Edasis».

Tundub, et «Nõukogude Õpetajas» ilmunud Eestimaa haridusplatvormi projektis on liialt tagasihoidlikult lahti räägitud kooli majandusprobleemid. Meil võib olla eesrindlik pedagoogikateadus, hea õppekirjandus ja õpetajad jne., kuid see muutub olematuks, kui koolimajas on pime, külm või jookseb kuskilt vesi kaela.

Eestis on palju vanemaid koolimaju, mis hädasti vajavad kapitalremonti või juurdeehitust. Praeguse ehituspoliitika korral ehitus- ja remondiorganisatsioonid neid töid teha ei taha. Kasulikum on kokku laduda järjekordne tüüpprojektne karp. Võrreldes hetkekes koolimaju ja paljude ettevõtete ühkeid kontoreid — vahe on ilmne.

Koolitöötajatel on palju tei-

sigi soove. Oleme arvamusel, et igas koolis, mitte ainult hariduskoondestes, oleks hädasti vaja paljundusseadmeid. Kool vajab igakülgset moderniseerimist, muidu me oma uusi eesmäärke teostada ei suuda. Meil on vaja ka teisi tänapäevaseid töökindlaid tehnilisi vahendeid. Praegu saadav annab üksnes tööd juurde remondimeistritele.

Tuleks suurendada õppeabi personali arvu. Vajame laborante, kes mõne aine tundides töötaksid klassis koos õpetajaga. Ei ole normaalne, et õpetaja peab ise õppevahendeid ja katsematerjale valmistama. Kõik vajalik peaks tulema kooli korreksena, tööstuses toodetuna.

Kui kooliuuenduse elluviimiseks suurendatakse vabariigi eelarvest haridusele eraldatud osa, tuleks ette näha võimalusi õpetajate komandeerimiseks vabariigi, liidu ja rahvusvahelises ulatuses, anda vajadusel võimalus õpe-

tajate ja õpilaste vahetamiseks. Meie haridussüsteem peaks muutuma avatumaks nii sisuliselt kui geograafiliselt.

Probleemiderohkeks osutus sel õppeaastal harghariduse eksperiment 103 vabariigi koolis. Nimelt ei ole mõnes aines (kodu- ja tehnikaõpe, majandusõpe ja loodushoid) veel õpetuse lähtealuseid — programmi, õppekirjandust jne., mis on vajalik õppetöö normaalseks rakendamiseks.

Õpilased soovivad, et kehalise kasvatus tundides jäetaks ära arutu normatiivide tagaajamine, pöörataks suuremat tähelepanu õpilaste kehalisele arendamisele, arvestades individuaalseid võimeid ja tervislikku seisundit.

Paljudele kehalise kasvatus õpetajatele teeb muret klasside liitmine vähese õpilaste arvu korral. Praegu kehtib kord, kus paralleelklasside või järjekustuste klasside poeg- ja tütarlapsi liidetakse üheks rühmaks, kui liitmise tulemusena õpilaste arv rühmas ei ületa 25. Praegu, kui klasside täituvuse normatiive on vähendatud, tuleb koolielus ette väga palju liitmisi. 25 õpilasega rühmas aga on õppetöö korraldamine meie materiaalseid võimalusi ja paljude alade iseärasusi arvestades raske.

Teen ettepaneku vähendada seda arvu näiteks 15—20-ni. Seda enam, et õppeplaani-des on antud võimalus eraldi õpetamiseks ja kuna nende tundide arv on niigi väike, olgu siis suurem võimalus vähemalt intensiivseks tööks. Selleks sobivad just väiksemad rühmad. Samad soovid on tööõpetuse õpetajatel. Ka eesti keele õpetajatel on soov viia emakeele õpetus võrdsetesse tingimustesse teiste keelte õpetamisega tundide arvu poolest ja teha seda samuti rühmades.

Alternatiivse variandina võiks mõelda ka, mis juhtub meie hariduse ökonoomikaga, kui kõiki aineid õpetatakse rühmades (eritingimused on loomulikult kehalises kasvatuses ja tööõpetuses). Arvan, et see oleks vastuvõetav eriti reaalinete õpetajatele.

Meie väheste meesõpetajate soov on, et neid ei võetaks kordusõppustele ei maalt ega linnast.

Viimases «Nõukogude Õpe-

tajas» avaldatud õppeplaani projektis on täitunud paljude õpilaste soov: seal pole sõjalist algõpetust. Mõte jätta need vähesed tunnid kevad-suvisele ajale on igati mõeldav ja väärrib toetust.

Meie kooli tüdrukute avaldusest sõjalise algõpetuse kohta, mis ilmnes ajalehes «Edasi» pealkirja all «Marsi ikkest lahti», jäi kõlama mõte, et kogu patt lasub vanas kinni olevatel koolidirektoritel. Küllap see osalt nii ongi. Kuid lubage juhtida tähelepanu siiski mõningatele tõsi-asjadele, mis direktorist ei sõltu.

Kogu koolide militaarne agitatsioon on meist palju kõrgemal asuvate instantside otsene nõudmine. Et mitte lasta lõputult kooli nime halvustada, tegid direktorid mis kästud.

Kust võtta tsiviilkaitse õpetamiseks eesti keelt valdavaid, õpetajaid? Kui neid ka kuskil ette valmistatakse, ei saa neid tööle võtta, sest puuduvad korterid.

Tsiviilkaitset ja sõjalist algõpetust kontrollivad vastavad kaitseministeeriumi instantsid, linnade, vabariikide ja sõjaväeringkondade esindajad. Arvan, et enne on vaja hariduskomiteel nende organitega tostatatud küsimustes kokku leppida ja reaalsust arvestada, et koolide direktorid ei jääks rataste vahele.

Kõik need ettepanekud ja soovid on seotud kuultuste-ga. Meile on nähtavasti kõigile selge, et hariduse senise finantseerimisega me edasi areneda ei saa. Meie lootused saavad täituda ainult siis, kui majandus kannatab välja suuremaid kulutusi haridusele. Tundub, et ainuvõimalik tee on Eesti suveräänsus, mis tagaks meie majanduse korratamise ja sealt ka suuremad majanduslikud võimalused. Praegu aga tuleks olemasolevaid ressursse hariduse kasuks ümber jagada. Oodata sellega me enam ei tohiks.

Me peame üle saama vaesusest ja viletsusest. Toetagem siis meie vabariigi praegust suunda igati ja tehkem kõik selleks, et meil jätkuks nii tööinimesi kui intelligentseid. Sõnadelt tegudele! Rääkinud oleme juba küllalt.

UNDEL KOKK,

7. keskkooli direktor